

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **S. S.,** zastoupen Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6 - Dejvice, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie,** se sídlem Olšanská 2, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 11. 2017, č. j. 1 A 96/2017 – 29,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi Mgr. Jindřichovi Lechovskému **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 8 228 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 25. 2. 2017, č. j. KRPA-68678-17/ČJ-2017-000022, Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, rozhodla podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), o uložení správního vyhoštění žalobci a stanovila dobu, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, v délce dva roky.

[2] Žalovaná rozhodnutím ze dne 1. 8. 2017, č. j. CPR-9412-7/ČJ-2017-930310-V236, zamítla odvolání žalobce a potvrdila výše uvedené rozhodnutí správního orgánu I. stupně.

II.

[3] Žalobce podal proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu u Městského soudu v Praze, který ji zamítl rozsudkem ze dne 3. 11. 2017, č. j. 1 A 96/2017 – 29.

[4] K námitce nedostatečného vyhodnocení nebezpečí vážné újmy hrozící žalobci při návratu na Ukrajinu, městský soud uvedl, že správní orgány nebezpečí vážné újmy vyhodnotily dostatečně. Správní orgán I. stupně si v souladu § 120a zákona o pobytu cizinců v rámci rozhodování o správním vyhoštění vyžádal závazné stanovisko ministerstva vnitra. Podle závazného stanoviska ze dne 25. 2. 2017 je vycestování žalobce možné. Toto stanovisko bylo v odvolacím řízení potvrzeno stanoviskem ministra vnitra ze dne 23. 5. 2017. Informace, ze kterých ministerstvo, stejně jako ministr vnitra vycházeli, byly relevantní, důvěryhodné, vyvážené, aktuální, ověřené a dohledatelné. Ministerstvo i ministr vnitra se ve svých stanoviscích dostatečně zabývali žalobcovým tvrzením, že mu byl doručován povolávací rozkaz a že má obavu z návratu na Ukrajinu z důvodu probíhající války a případného potrestání za nenastoupení do vojenské služby. Obsahem závazného stanoviska pak byly správní orgány vázány. Podle městského soudu rovněž není důvod pochybovat o správnosti závěrů, které vyplynuly z uvedených závazných stanovisek. Napadené rozhodnutí nelze označit za nepřezkoumatelné, jelikož z jeho odůvodnění jednoznačně vyplývá, na základě jakých konkrétních důvodů bylo toto rozhodnutí vydáno. Žalovaná uvedla, z jakých podkladů při rozhodování vycházela, přičemž z odůvodnění je zřejmé, jakými úvahami se řídila při hodnocení těchto podkladů.

III.

[5] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[6] Stěžovatel v žalobě namítl, že žalovaná a ministerstvo vnitra jakožto orgán vyhotovující závazné stanovisko se nezabývaly hrozící vážnou újmou spočívající v nepřijatelných podmínkách v ukrajinských věznicích, přičemž stěžovatel je s ohledem na svoje odmítání výkonu branné povinnosti reálně vystaven trestu odnětí svobody vykonávanému právě v ukrajinských věznicích. S tímto žalobním důvodem se městský soud neztotožnil.

[7] Stěžovatel nesouhlasí s posouzením tohoto žalobního bodu městským soudem. V průběhu správního řízení stěžovatel uvedl, že se obává odvedení do armády, jakož i to, že mu již byl doručen povolávací rozkaz. Žalovaná byla tedy informována o tom, že stěžovatel odmítá nastoupit vojenskou službu, a to že je důvodem, proč se nechce vrátit na Ukrajinu. Rovněž je nepochybné, že žalované i ministerstvu vnitra bylo známo, že za nenastoupení vojenské služby na Ukrajině hrozí nikoliv zanedbatelný trest odnětí svobody. Žalovaná se však zcela opomněla vypořádat se skutečností, že stěžovatel je

ohrožen odnětím svobody, byť z legitimního důvodu. V případě, že by důsledkem nuceného vycestování stěžovatele byl nucený návrat na Ukrajinu, bylo by možné předpokládat, že po stěžovatelově setrvání na odmítnutí nastoupit do armády, bude vystaven věznění v ukrajinských věznicích, což si bezesporu vyžaduje samostatnou úvahu, kterou žalovaná v rozhodnutí zcela opomněla. Je přitom notorietou, že neakceptovatelné podmínky v ukrajinských vězeních by mohly vést k porušení čl. 3 a 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), a tudíž by byly důvodem pro udělení doplňkové ochrany. Špatné zacházení v ukrajinských věznicích je často tematizovanou skutečností. Lze odkázat např. na zprávy Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Ten ve své monitorovací zprávě ze dne 29. 4. 2014 zejména poukazuje na nevhodnost podmínek ve vazebních zařízeních, jež je způsobena jejich přeplněním. Nejde přitom o individuální a nahodilé situace, ale o strukturální nedostatek ukrajinského vězeňského systému. Ačkoliv tedy obava z porušení čl. 3 Úmluvy v případě nuceného vycestování stěžovatele na Ukrajinu a jeho ohrožení omezením osobní svobody nepochybně existuje, žalovaná ji úplně pominula, otázkou se nezabývala a své rozhodnutí tak zatížila vadou nepřezkoumatelnosti. Tuto vadu nenapravil ani městský soud, tudíž vadou nezákonnosti zatížil i samotný rozsudek.

[8] Na základě výše uvedeného proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

IV.

[9] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že odkazuje na své rozhodnutí ve věci, rozsudek městského soudu a shromážděný spisový materiál. Vzhledem k tomu, že neshledala ve svém postupu pochybení a má za to, že postupovala v souladu s platnou právní úpravou, navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

V.

[10] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Předmětem sporu je posouzení, zda se správní orgány v řízení o správním vyhoštění dostatečným způsobem zabývaly důvody znemožňujícími vycestování stěžovatele.

[13] Z předloženého spisového materiálu vyplývá, že stěžovatel byl dne 24. 2. 2017 kontrolován pobytovou hlídkou cizinecké policie, přičemž se prokázal padělaným rumunským dokladem, což bylo následně potvrzeno odborným posouzením. Dne 25. 2. 2017 byl se stěžovatelem sepsán protokol o podání vysvětlení ve smyslu § 167 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel uvedl, že věděl, že je jeho doklad padělaný. Platnost jeho víza skončila v září 2014. Měsíc před skončením jeho platnosti byl svým otcem z Ukrajiny informován, že je na Ukrajině válka a přišel mu povolávací rozkaz. Proto

stěžovatel nechtěl z České republiky vycestovat. Do České republiky stěžovatel přicestoval naposled 19. 4. 2014 na platný ukrajinský pas a polské pracovní vízum, a to za účelem pobytu a práce. Stěžovatel dále uvedl, že v České republice nemá žádné příbuzné, jeho rodina žije na Ukrajině. Stěžovatel je svobodný, bezdětný a v České republice si vydělává peníze prostřednictvím brigád. Stěžovatel uvedl, že se nechce vrátit na Ukrajinu z důvodu probíhající války. Následně bylo téhož dne se stěžovatelem zahájeno správní řízení o správním vyhoštění. V rámci protokolu o vyjádření účastníka řízení stěžovatel potvrdil to, co uvedl v protokolu o podání vysvětlení. Ze správního spisu dále vyplynulo, že stěžovatel požádal o udělení mezinárodní ochrany. Do dne vydání žalobou napadeného rozhodnutí nebylo o této žádosti rozhodnuto. Na základě výše uvedeného rozhodl správní orgán prvního stupně o správním vyhoštění stěžovatele a jako dobu, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států EU, určil 2 roky. Stěžovatel podal proti uvedenému rozhodnutí odvolání, které žalovaná zamítla žalobou napadeným rozhodnutím.

[14] Podle § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců *„[p]olicie v rámci rozhodování o správním vyhoštění podle § 119 a 120 je povinna si vyžádat závazné stanovisko ministerstva, zda vycestování cizince je možné (§ 179); to neplatí, rozhoduje-li policie o správním vyhoštění při vycestování cizince na hraničním přechodu a cizinec výslovně uvede, že jeho vycestování je možné.“*

[15] Podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců *„[v]ycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.“* Podle odst. 2 téhož ustanovení se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje *„a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“*

[16] Z obsahu spisového materiálu i ze samotného správního rozhodnutí vyplývá, že správní orgán I. stupně posuzoval, zda existují důvody znemožňující vycestování stěžovatele. Za tímto účelem si v souladu s § 120a zákona o pobytu cizinců vyžádal závazné stanovisko ministerstva vnitra. Podle závazného stanoviska ze dne 25. 2. 2017 je vycestování stěžovatele možné. Ministerstvo se ve svém stanovisku zabývalo obavou stěžovatele, že je na Ukrajině válka a že bude povolán do armády, jelikož mu byl v srpnu 2014 doručen povolávací rozkaz, který však nepřevzal osobně, neboť se v té době nacházel na území České republiky. Ministerstvo uvedlo, že nutnost vykonávat vojenskou službu nelze vnímat jako vážnou újmu, neboť ta je jednou z nejzákladnějších státoobčanských povinností a stejně tak nelze za vážnou újmu považovat ani případný postih, kterému by byl stěžovatel vystaven v případě odmítnutí jejího výkonu. Vyhnutí se vojenské službě je trestným činem i České republice. Dále ministerstvo uvedlo, že dne 26. 9. 2016 vydal ukrajinský prezident Porošenko dekret, podle něhož mj. branci, povolaní do armády k povinné službě, se už nebudou posílat do oblasti bojů. Toto stanovisko pak bylo v odvolacím řízení potvrzeno stanoviskem ministra vnitra ze dne 23. 5. 2017. Ministr vnitra ve svém stanovisku dodal, že vojenská služba na Ukrajině se řídí zákonem a podmínky jejího výkonu jsou zcela standardní. Dále bylo uvedeno, že obavy stěžovatele

jsou bezpředmětné, jelikož situace na Ukrajině se značně uklidnila a stabilizovala, přičemž v roce 2016 nebyla vyhlášena žádná další mobilizace a podle ukrajinských představitelů se o ní nadále ani neuvažuje. Demobilizace vojáků povolaných v letech 2014 a 2015 v rámci částečné mobilizace proběhla postupně na základě prezidentských výnosů v několika etapách v roce 2015 a 2016. Podle zprávy ČTK ze dne 2. 11. 2016 na východě Ukrajiny již žádní mobilizovaní vojáci nejsou, pouze dobrovolníci a profesionálové. Ministr vnitra proto uzavřel, že odmítání nástupu do armády stejně jako obava z následného případného potrestání za nenastoupení nemůže být považováno za překážky stěžovatelova vycestování. Nejvyšší správní soud se tak ztotožňuje s městským soudem, že se ministerstvo vnitra i ministr ve svých stanoviscích dostatečně zabývali stěžovatelovým tvrzením, že mu byl doručen povolávací rozkaz a že má obavu z návratu na Ukrajinu z důvodu probíhající války a případného potrestání za nenastoupení do vojenské služby. Jednoznačnými závěry obsaženými v závazných stanoviscích pak byly správní orgány rozhodující o správním vyhostění stěžovatele vázány a neměly tak žádný prostor se od nich odchýlit. Z uvedených důvodů proto nelze jak prvostupňové rozhodnutí o správním vyhoštění stěžovatele, tak i odvolací rozhodnutí žalované považovat za nepřezkoumatelná.

[17] Pokud jde o stěžovatelovu obavu, že mu po návratu do země původu hrozí skutečné nebezpečí uvěznění z důvodu nenastoupení vojenské služby, pak je třeba poukázat na to, že podle jeho tvrzení mu byl povolávací rozkaz doručován toliko jednou v srpnu 2014, kdy již byl na území České republiky, a tudíž jej nepřevzal. Rovněž tak stěžovatel netvrdil, že by byl na Ukrajině odsouzen z výkonu trestu odnětí svobody pro nenastoupení vojenské služby, resp. že by proti němu vůbec bylo zahájeno trestní stíhání z uvedeného důvodu. V této souvislosti je třeba upozornit na informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045/2015-LPTP, ve které se uvádí, že *„[p]odmínky výkonu základní vojenské služby jsou na Ukrajině standardní. Vojáci základní vojenské služby nejsou povoláváni do zóny ATO* (tj. antiteroristické operace), *mohou se ale rozhodnout dobrovolně. (...) Vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu není kvalifikováno jako trestný čin. (...) Institut alternativní služby byl v minulém roce znovu zaveden. Vojáci základní vojenské služby mohou odmítnout sloužit například z náboženských důvodů a nastoupit na alternativní službu, klasicky je služba vykonávána v nemocnicích. Na základě rozhodnutí prezidenta Ukrajiny nesmí voják základní služby sloužit v zóně ATO, pokud se k tomu dobrovolně nerozhodne. Pro vyslání do zóny ATO musí voják projít tříměsíčním výcvikem a následně je začleněn do týlu. (...) Jak již bylo uvedeno, ve většině případů službu povolávaní nenastoupí, protože se vyhýbají převzetí, což ale není kvalifikováno jako trestný čin a vojenská prokuratura se tím tudíž nezabývá.“* Z citované informace Ministerstva zahraničních věcí tak jasně vyplývá, že vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu není na Ukrajině trestným činem a tudíž stěžovateli za toto jednání nehrozí uvěznění. Lze rovněž poukázat na skutečnost, že podle informací o bezpečnostní situaci na Ukrajině, které jsou součástí správního spisu, došlo v mezidobí ke zklidnění a stabilizaci stavu na východě Ukrajiny a všichni branci odvedení v letech 2014 a 2015 již byli demobilizováni. Není tedy pravděpodobné, že by stěžovatel byl po svém návratu na Ukrajinu znovu povoláván k výkonu vojenské služby. S ohledem na výše uvedené lze proto dospět k závěru, že obava stěžovatele, že bude po svém návratu na Ukrajinu uvězněn z důvodu nenastoupení vojenské služby, není důvodná. Posuzování podmínek v ukrajinských věznicích v rámci řízení o správním vyhoštění stěžovatele by tak bylo neopodstatněné.

[18] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[19] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

[20] Ustanovenému zástupci stěžovatele Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za dva úkony právní služby – doložená porada advokáta s klientem dne 8. 1. 2018 přesahující jednu hodinu a podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. c) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] v celkové výši 6 200 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. téže vyhlášky], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 600 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky). Vzhledem k tomu, že advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, odměna je dále zvýšena o částku odpovídající této dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně, vypočtená podle citovaného zákona, činí 1 428 Kč. Celkem tedy odměna ustanoveného advokáta činí částku ve výši 8 228 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. ledna 2018

Mgr. David Hipšr
předseda senátu